

Dywity, dn. 06.11.2021 r.

URZĄD GMINY
ul. Olsztyńska 32
11-001 Dywity
tel. 89 524 76 68, 524 76 40, fax 89 512 01 24
NIP: 739 10 78 821 REGON: 1400535592

GP.061.1.2020.AS

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Olsztynie**

Zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 2 oraz art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 r., poz. 247 z późn. zm.) zwracam się z prośbą o podjęcie decyzji uprawniającej do odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania środowisko dla projektu dokumentu „Strategia rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030”¹.

„Strategia rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” po jej uchwaleniu stanie się podstawowym dokumentem określającym założenia polityki rozwoju gminy. Założenia te muszą być spójne ze strategią ponadlokalną i wojewódzką oraz realizować politykę krajową, przedstawioną (przede wszystkim) w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). SOR w wyraźny sposób akcentuje konieczność realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, a projekt „Strategii rozwoju Gminy Dywity...” odzwierciedla te zapisy w swoich celach. Co więcej, w projekcie zakłada się wykorzystanie środków Polityki Spójności Unii Europejskiej, a zdefiniowane w Umowie Partnerstwa obszary tematyczne, które mogą być finansowane ze środków europejskich są ukierunkowane na zmniejszenie antropopresji i wzrost bezpieczeństwa ekologicznego (w tym poprzez wielowymiarową transformację gospodarczą). Zgodnie z Umową Partnerstwa, w nowej perspektywie finansowej założenie zachowania środowiska przyrodniczego w stanie umożliwiającym korzystanie z niego przyszłym pokoleniom („Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa”) będzie najważniejszym priorytetem pod względem wielkości przeznaczonych środków.

Przyjęciem uzgodnienia uprawniającego do odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania środowisko jest zasadne ze względu na następujące fakty:

1. Realizacja postanowień Strategii nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 (patrz: załącznik nr 1);
2. Cele przedstawione w projekcie „Strategii rozwoju Gminy Dywity...” wynikają z szczegółowej diagnozy uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przyrodniczych. Gmina Dywity jest świadoma znaczącej roli uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych w kontekście jakości życia i możliwości rozwojowych oraz faktu wrażliwości ekosystemu stanowiące te uwarunkowania. Dowodzi temu przeprowadzona analiza SWOT, z której wynika, że jedną z głównych mocnych stron gminy są „walory przyrodnicze”, a istotnym zagrożeniem „zmiany klimatyczne”, wśród największych szans władze gminy widzą za to „polityki UE skoncentrowane na

¹ Dokument spełnia warunek przedstawiony w art. 48 ust. 3 wspomnianej ustawy.

działaniach proinnowacyjnych oraz w zakresie zielonej gospodarki". Przewodnią myślą dokumentu jest zrównoważony rozwój, świadczy o tym wykrystalizowana w trakcie prac wizja rozwoju – „Gmina Dywity w 2030 roku to otwarta wspólnota mieszkańców, budujących więzi społeczne oparte na dialogu i szacunku. To również gmina konkurencyjna, dzięki kreatywności w działaniu i bezpieczeństwie rozwoju rodzinnego oraz indywidualnego w nowoczesnej i przyjaznej przestrzeni będącej częścią obszaru funkcjonalnego Olsztyna". Zapis ten jest przejawem poszukiwania kompromisu między rozwojem społeczno-gospodarczym a ochroną walorów przyrodniczych oraz innych usług ekosystemowych (o czym świadczy szczególnie postulat „nowoczesnej i przyjaznej przestrzeni”;

3. Każdy projekt/przedsięwzięcie/inwestycja stanowiące realizację celów przedmiotowej Strategii musi zgodnie z obowiązującym prawem przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowania raportów oddziaływania na środowisko, przeprowadzenia procedury administracyjnej zakończonej uzyskaniem decyzji określającej środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięcia, itp. które badają wpływ na konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko. W szczególności realizacja każdego projektu, przedsięwzięcia czy inwestycji będzie musiała zostać poprzedzona postępowaniem zapewniającym wybór najkorzystniejszych dla środowiska wariantów lokalizacyjnych i technicznych, a także wskazaniem właściwych zabezpieczeń środowiska, zarówno w fazie ich budowy/realizacji jak i użytkowania/eksploatacji. Zatem również w przypadku odstąpienia od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania środowisko realizacja celów nastąpi zgodnie z obowiązującymi w Polsce i Unii Europejskiej wymogami dotyczącymi ochrony środowiska i przyrody. Przeprowadzenie ww. procedur umożliwi kompleksową ocenę oddziaływania na środowisko, które dzisiaj na etapie opracowywania dokumentu o randze strategii, ze względu na brak szczegółowych parametrów przedsięwzięć inwestycyjnych, które służyć będą realizacji określonych w przedmiotowej Strategii celów, kierunków, takich jak lokalizacja, typ, skala czy też powierzchnia zabudowy inwestycji, nie jest możliwa.

Biorąc pod uwagę powyższe proszę o wydanie pozytywnej decyzji w przedmiotowej sprawie.

Jednocześnie, gdyby w ocenie Organu, konieczne wydawałoby się przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania, Gmina Dywity na podstawie art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwraca się o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla ww. dokumentu.

WÓJT GMINY
Daniel Zadworny

**Informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49
ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie,
udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach
oddziaływania na środowisko**

**1) Charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa
w art. 46 i art. 47 ust. 1, w szczególności:**

- a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji
przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych
przedsięwzięć**

Motywacją utworzenia nowej Strategii było nie tylko wygaśnięcie horyzontu czasowego poprzedniej, ale też potrzeba aktualizacji wynikająca ze: zmian legislacyjnych, uchwalenia nowej strategii wojewódzkiej, aktualnego powstawania strategii ponadlokalnej, prac nad nową perspektywą budżetową oraz pandemii koronawirusa.

„Strategia rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” jest dokumentem określającym zarówno ogólną wizję rozwoju na najbliższe 9 lat, jak i cele oraz działania, które mimo charakteru uszczegółwiającego wizję, ukształtowane zostały na stosunkowo niewielkim (odpowiednim dla dokumentu o randze strategii) poziomie szczegółowości. Zapisy w Strategii traktować należy jako polityczne ramy dla działań, definiujące kierunki rozwoju gminy. W ramach realizacji tychże zapisów oczywiście oprócz „miękkich” – niezwiązanych z rozwojem fizycznej infrastruktury – działań konieczne będą również infrastrukturalne inwestycje. W Strategii wymienia się następujące kierunki działań o takim charakterze:

- Niska emisja (budowa stacji ładowania aut elektrycznych, działania antysmogowe),
- Infrastruktura energetyczna (zwiększenie efektywnego wykorzystania energii przez mieszkańców gminy Dywity ze źródeł odnawialnych, inwestycje w OZE, rozbudowa infrastruktury na terenach zurbanizowanych, objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego),
- System retencji (rozwój zielonej infrastruktury i inne działania mające na celu zwiększenia przepuszczalności gruntu),
- Infrastruktura drogowa (rozbudowa układu komunikacyjnego: rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, w tym dojazdów do terenów mieszkalnych i inwestycyjnych – zgodnie z MPZP – rozwój systemu bezpiecznych ciągów pieszych, pieszo-rowerowych, systemu oświetlenia; uzupełnienie infrastruktury przydrożnej – chodniki, oświetlenie; rozwój infrastruktury transportu publicznego),

- Infrastruktura telekomunikacyjna (poprawa dostępności Internetu i łączności telefonicznej – rozbudowa infrastruktury na terenach zurbanizowanych, objętych MPZP),
- Infrastruktura gazowa (rozbudowa infrastruktury na terenach zurbanizowanych, objętych MPZP),
- Infrastruktura wodno-kanalizacyjna (rozbudowa infrastruktury na terenach zurbanizowanych, objętych MPZP),
- Infrastruktura biznesowa (rozwój terenów inwestycyjnych),
- Edukacja (budowa żłobka i szkoły),
- Kultura (budowa nowej siedziby Gminnego Domu Kultury),
- Sport i rekreacja (rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej: budowa hali sportowej; rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej; zagospodarowanie terenów nad wodą; budowa i utrzymanie szlaków turystycznych)
- Zdrowie (budowa budynku na potrzeby zakładu opieki zdrowotnej),
- Bezpieczeństwo (budowa remizy OSP oraz posterunku policji),
- Mieszkalnictwo (wsparcie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego).

Projekt Strategii, jako dokument ustalający polityczne ramy dla przyszłych przedsięwzięć skupia się przede wszystkim na celach o niewielkim poziomie szczegółowości. Pomimo wskazania (jak widać powyżej) przykładowych ich realizacji w postaci inwestycji, nie wskazuje się ich szczegółowej charakterystyki takich jak lokalizacja, ich skala czy zasady wg których będą realizowane. Potwierdzeniem tego jest metodyka monitoringu realizacji założeń Strategii. Obrane wskaźniki nie odnoszą się w żadnym stopniu do konkretnych inwestycji, a jedynie do szeroko pojmowanej poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej oraz środowiskowej (np. odsetek korzystających z kanalizacji czy wartość energii uzyskanej z instalacji OZE). Przedstawione w Strategii cele mogą być realizowane przez działania/inwestycje, które wpisują się w zakresy określone przez te cele, a nie są w tym dokumencie brane pod uwagę (wskazane). Innymi słowy, to w kwestii uszczegółwiających Strategię dokumentów (jak plany czy programy) będzie określenie konkretnych inwestycji.

Na uwagę zasługuje również fakt wyraźnego powiązania działań związanych z rozwojem infrastruktury technicznej z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP). Działania te będą realizowane na obszarach zurbanizowanych, objętych MPZP, w ramach tworzenia których, wg art. 1 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2021 r., poz. 741 z późn. zm.) uwzględnia się zwłaszcza wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych.

„Strategia rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” przyjęła trójstopniowy układ celów, który prezentuje się następująco:

- Cel główny:
 - o Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy,

- Cele strategiczne:
 - Wysoka atrakcyjność lokalizacyjna,
 - Wysoka aktywność społeczna,

- Cele operacyjne²:
 - Rozwinięta infrastruktura techniczna (infrastruktura: energetyczna, gazowa, drogowa, wodno-kanalizacyjna, telekomunikacyjna),
 - Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (edukacja, kultura, sport i rekreacja, zdrowie, e-usługi, transport zbiorowy, bezpieczeństwo, mieszkalnictwo),
 - Efektywna aktywizacja (rynek pracy, dzieci i młodzież, włączenie),
 - Satysfakcjonujące kwalifikacje (edukacja, przedsiębiorczość),
 - Dobry klimat gospodarczy (infrastruktura biznesowa, promocja gospodarcza, innowacje),
 - Zadbane środowisko (edukacja, niska emisja, gospodarka obiegu zamkniętego i ekoinnowacje, gospodarka odpadami, system retencji),
 - Silna świadomość lokalna (relacje, profesjonalny urząd, lokalna specyfika).

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Szczebel krajowy:

Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (przyjęty Uchwałą Rady Ministrów dnia 16.07.2019 r.)

Polityka ekologiczna państwa 2030 wspiera realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030. Stanowi również podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021-2027.

W ww. dokumencie określono następujący cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Cele szczegółowe oraz horyzontalne zostały określone jako odpowiedź na zidentyfikowane w diagnozie najważniejsze trendy w obszarze środowiska, w sposób umożliwiający zharmonizowanie kwestii ochrony środowiska i potrzeb gospodarczych oraz społecznych.

Cele szczegółowe:

² W nawiasach podano przedstawione kierunki działań

- Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego – w „Strategii rozwoju Gminy Dywity 2021-2030” działania te realizują cele operacyjne: Zadbane środowisko, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (w ramach działań: sport i rekreacja, transport zbiorowy i zdrowie), Rozwinięta infrastruktura techniczna (w ramach kierunków: infrastruktura energetyczna, gazowa, wodno-kanalizacyjna),
- Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska – cel realizowany przez cele operacyjne: Zadbane środowisko, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (transport zbiorowy),
- Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych - cel realizowany przez cele operacyjne: Zadbane środowisko, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (edukacja, transport zbiorowy), Rozwinięta infrastruktura techniczna (w ramach kierunków: infrastruktura energetyczna, gazowa, wodno-kanalizacyjna).

Cele horyzontalne:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa – w „Strategii rozwoju Gminy Dywity 2021-2030” działania te realizują następujące cele operacyjne: Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (transport zbiorowy, edukacja, e-usługi), Zadbane środowisko (edukacja, gospodarka odpadami, gospodarka obiegu zamkniętego i eko-innowacje),
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności i funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska – w „Strategii rozwoju Gminy Dywity 2021-2030” działania te realizują cele: Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (e-usługi), Zadbane środowisko (gospodarka obiegu zamkniętego i eko-innowacje).

Prognoza oddziaływania na środowisko powyższego dokumentu nie wykazała przeciwwskazań do realizacji jego celów.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (przyjęta uchwałą Rady Ministrów w dniu 14.02.2017 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju definiuje trzy cele szczegółowe i każdy z nich jest realizowany przez odpowiednie cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dywity:

- Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną – cel ten realizowany jest głównie przez cele operacyjne powiązane ze zwiększaniem konkurencyjności (Dobry klimat gospodarczy), podnoszeniem kwalifikacji i aktywizowaniem społeczności (Efektywna aktywizacja, Satysfakcjonujące kwalifikacje) oraz poprawą infrastruktury technicznej (Rozwinięta infrastruktura techniczna),

- Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony – z celem tym skorelowane są wszystkie zapisy dotyczące wyrównywania szans i poprawy usług społecznych (Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna, Efektywna aktywizacja), jak również zapewniający zrównoważony i odpowiedzialny rozwój cel Zadbane środowisko, czy traktujący o kluczowej infrastrukturze cel Rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu – cel jest powiązany głównie z celami traktującymi o wspieraniu grup wykluczonych (Efektywna aktywizacja, Satysfakcjonujące kwalifikacje) oraz celem Silna świadomość lokalna, mającym za zadanie poprawę jakości funkcjonowania gminy i sprawowania władzy przez urząd gminy oraz wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców.

Szczebel regionalny:

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

W jej ramach określono następujące cele strategiczne:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu – zbieżność z celami: Zadbane środowisko, Rozwinięta infrastruktura techniczna, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna,
- Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim – zbieżność z celami: Zadbane środowisko, Rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) – zbieżność z celami: Zadbane środowisko, Rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej – zbieżność z celami: Rozwinięta infrastruktura techniczna, Zadbane środowisko,
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu – zbieżność z celami: Zadbane środowisko, Rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Zwiększanie lesistości – zbieżność z celem: Zadbane środowisko,
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków – zbieżność z celem: Zadbane środowisko, Rozwinięta infrastruktura techniczna.

Powyższy regionalny Program ochrony środowiska został opracowany wraz z ustaleniami strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Kluczowym dokumentem wyższego rzędu dla Strategii Rozwoju gminy Dywity jest Strategia Warmińsko-Mazurskie 2030. Dokument ten zawiera cztery cele strategiczne – wszystkie wpisują się w cele operacyjne Strategii Rozwoju gminy Dywity:

- „Kompetencje przyszłości – cel ten dotyczy wyzwań przyszłości stojących przed mieszkańcami, władzami lokalnymi czy przedsiębiorcami oraz umiejętności adaptacji i reagowania na zmiany. Odpowiada szczególnie celom związanym z rozwojem infrastruktury, zarówno technicznej, jak i społecznej oraz poszerzaniem kompetencji i kwalifikacji mieszkańców gminy. Cel skorelowany jest z celami Rozwinięta infrastruktura techniczna, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna, Satysfakcjonujące kwalifikacje i Silna świadomość lokalna,
- Inteligentna Produktywność – cel ten traktuje o efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw działających na terenie regionu oraz rozwoju inteligentnych specjalizacji. Jest on najbardziej skorelowany z celami związanymi z aktywnością i przedsiębiorczością mieszkańców oraz klimatem gospodarczym i warunkami rozwojowymi – w przypadku Strategii Rozwoju gminy Dywity są to cele Efektywna aktywizacja oraz Dobry klimat gospodarczy,

- Kreatywna Aktywność – skupia się na zagadnieniu kapitału społecznego, aktywności społeczności lokalnych i ich otwartości. Skorelowane są z nim cele dotyczące kapitału społecznego i demokracji lokalnej – Efektywna aktywizacja i Silna świadomość lokalna.
- Mocne Fundamenty – dotyczy on trzech filarów rozwojowych: społeczności, środowiska i infrastruktury.

W przypadku powyższej strategii rozwoju województwa odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względu na aktualizację dokumentu „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025”.

Szczegół ponadlokalny:

Gmina Dywity znajduje się w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Olsztyna, którego strategia jest w fazie projektu. Analiza działań przewidywane w „Strategii rozwoju Gminy Dywity...” wykazała spójność ze wstępnym układem celów strategii ponadlokalnej.

W kontekście powiązania z innymi dokumentami należy wspomnieć o modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawionym w projekcie „Strategii rozwoju Gminy Dywity...”, który jest obowiązkowym elementem prezentującym pożądane kierunki rozwoju przestrzennego. Model stworzono w oparciu o uchwalone przez Radę Gminy Dywity Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP) gminy Dywity z uwzględnieniem Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna (na podstawie projektu strategii). Podstawowym kryterium wyodrębnienia struktur przestrzennych w gminie jest wymagany stopień ochrony środowiska, który wyznaczono na podstawie oceny pełnionych funkcji przyrodniczych i ekologicznych przez poszczególne obszary gminy. Dzięki interpretacji SUiKZP wyznaczono grupy obszarów o następujących głównych kierunkach zagospodarowania i polityk przestrzennych:

1. Wysoki reżim ochrony, ingerencja w środowisko naturalne w jak najmniejszym stopniu, rozwój infrastruktury turystycznej przy jak najmniejszej degradacji środowiska, minimalny rozwój osadnictwa jedyne w określonych miejscach;
2. Umiarkowany rozwój i reżim ochronny, rozwój funkcji rolniczych, rozwój funkcji osadniczych i przemysłowych tylko na określonych obszarach;
3. Rozwój funkcji osadniczo-rozwojowej, rozwój infrastruktury społecznej, spójny w obrębie MOF Olsztyna, niski reżim ochrony.

Powyższe uzupełnia się elementami wprowadzonymi przez projekt Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Olsztyna. Jednym z nich jest obszar wartościowych terenów zielonych, gruntów rolnych oraz wód nazwany „zielonym pierścieniem”. Obecność tego terenu ma potencjał do podnoszenia jakości życia mieszkańców oraz przyciągania turystów czy

pozostałych mieszkańców obszaru funkcjonalnego Olsztyna. Rozwój oraz zapewnienie ciągłości ekologicznej tych obszarów wymaga współpracy jednostek obszaru funkcjonalnego.

Tzw. „strefa żywicielska”, którą tworzą tereny o dominującej funkcji rolniczej, to kolejny obszar wprowadzana przez projekt strategii MOF Olsztyna. Zarówno produkcyjna, jak i ekologiczna rola tych terenów wymaga współpracy w ramach ograniczania trendu zmiany ich funkcji.

Strategia MOF Olsztyna wyróżnia też obszar jednostek urbanistycznych przylegających do Olsztyna. Bliskość ośrodka regionalnego spowodowała rozwój powiązań funkcjonalnych, przyciąga on inwestorów i mieszkańców. Wyzwaniem będzie w tym przypadku zapobieganie niekontrolowanemu rozlewowi miasta, i zapewnianie jednostkom urbanistycznym rozwoju kluczowej infrastruktury i usług.

Miejscowy plan zagospodarowania województwa wskazuje dodatkowo 3 strefy na terenie gminy Dywity: wielofunkcyjną (silnie przekształcone obszary wiejskie oraz miejskie), rolną oraz leśno-rekreacyjną.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

„Strategia rozwoju Gminy Dywity...” jest dokumentem tworzonym zgodnie z najnowszymi trendami oraz wymaganiami formalnymi związanymi z ukierunkowaniem na rozwój zrównoważony. Omówione powyżej zapisy w formie wizji, celów oraz ogólnych zasad ich realizacji zakładają odpowiedzialne korzystanie z ograniczonych zasobów środowiska, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań wewnętrznych. Działania projektowane zgodnie z omawianym dokumentem będą miały istotne znaczenie dla uwzględnienia aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska na poziomie lokalnym. Świadczą o tym w szczególności następujące cele operacyjne (i kierunki działań):

- Rozwinięta infrastruktura techniczna (infrastruktura: energetyczna, gazowa, wodno-kanalizacyjna, telekomunikacyjna),
- Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna (edukacja, e-usługi, transport zbiorowy),
- Zadbane środowisko (edukacja, niska emisja, gospodarka obiegu zamkniętego i eko-innowacje, gospodarka odpadami, system retencji),
- Silna świadomość lokalna (lokalna specyfika).

Zjawiska zachodzące w środowisku geograficznym nie podlegają granicom administracyjnym. Realizacja spójnych z polityką UE, kraju i regionu celów na poziomie lokalnym (takich jak zagwarantuje omawiana strategia) jest zatem konieczna dla osiągnięcia celów służących

ochronie i wzbogaceniu środowiska poziomu lokalnego, regionalnego, aż po osiągnięcie kluczowych celów ochrony na poziomie krajowym i wspólnotowym.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

W Polityce Ekologicznej Państwa 2030 wskazano najważniejsze trendy w obszarze ochrony środowiska:

- Przypierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie ludzi,
- Zwiększająca się konkurencja o zasoby,
- Rosnąca presja na ekosystemy,
- Nasilające się skutki zmian klimatu,
- Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Autorzy „Strategii rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” akcentowali rolę uwarunkowań przyrodniczych i potrzebę ich ochrony w części diagnostycznej (rozdział wniosków z diagnozy), gdzie pojawił się zapis: „zagadnienia związane z ochroną i jakością środowiska przyrodniczego stoją, przynajmniej pośrednio, w centrum potrzeb mieszkańców i w szerszym kontekście zapewniają jakość życia oraz wpływają na ocenę warunków mieszkaniowych przez biznes, gmina Dywity powinna wykorzystać możliwości, jakie wynikają z ukierunkowania polityki UE na szeroko rozumianą zieloną energię i ograniczanie wpływu człowieka na zmiany klimatyczne”. W analizie SWOT pojawiły się z kolei zapisy o zagrożeniu ze strony zmian klimatycznych oraz potwierdzenie jakości uwarunkowań przyrodniczych jako walor gminy.

Wnioski te w największym stopniu odzwierciedla cel operacyjny Zadbane środowisko, który odnosi się do szeroko pojętych działań proekologicznych, w tym edukacji społecznej oraz inicjatyw mających na celu obniżenie antropopresji, co ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego. Cel ten wiąże się z następującymi kierunkami działań: edukacja, niska emisja, gospodarka obiegu zamkniętego i ekoinnowacje, gospodarka odpadami, system retencji. Również inne cele odnoszą się do wskazanych powyżej wniosków z części diagnostycznej: w ramach celu Rozwinięta infrastruktura techniczna zakłada się rozwój infrastruktury, który wiązać się będzie z obniżeniem niskiej emisji – infrastruktura gazowa, zanieczyszczeń gleby i wód – infrastruktura wodno-kanalizacyjna, wzrostu wykorzystania OZE – infrastruktura energetyczna, cel Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna – w ramach kierunku transport zbiorowy zakłada rozwój zintegrowanych, niskoemisyjnych rozwiązań, a cel Silna świadomość lokalna w ramach kierunku działań: lokalna specyfika odnosi się m.in. do zrównoważonego planowania przestrzennego. Cele te są odpowiedzią władz gminy Dywity na trendy wskazanych w Polityce Ekologicznej Państwa 2030.

Co więcej, w gminie Dywity, jako jednostce czerpiącej wymiennie korzyści społeczne i gospodarcze z położenia w obszarach o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych, z pragmatycznego punktu widzenia zależy na zachowaniu ich pożytecznego dla społeczności lokalnej charakteru.

2) rodzaj i skala oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Pomimo braku szczegółowych informacji na temat wskazanych w punkcie 1) załącznika kierunków działań związanych z rozwojem fizycznej infrastruktury (wraz z przykładowymi rozwiązaniami), można stwierdzić, iż charakter zaproponowanych celów i kierunków działań, ich możliwy rodzaj i skala oddziaływań na środowisko oraz cechy obszaru objętego oddziaływaniem powodują, że realizacja działań realizowanych na ich podstawie nie spowoduje w znacznej większości w określonym horyzoncie czasowym znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko.

Działania wynikające z celów będą najpierw zaprojektowane, a następnie realizowane w sposób minimalizujący jakiegokolwiek oddziaływanie na środowisko (zgodnie z przepisami wewnętrznymi oraz dokumentami wyższego rzędu). Należy domniemywać wręcz, iż działania wynikające z realizacji „Strategii rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” będą skutkować poprawą stanu środowiska: realizacją ładu przestrzennego, zmniejszeniem emisji do środowiska (w szczególności do powietrza i wód), wprowadzaniem ekoinnowacji i gospodarki obiegu zamkniętego, polepszeniem się warunków życia ludności oraz dążeniem do adaptacji do zmian klimatu.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Rozwiązania przewidywane w dokumencie są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz nie będą generować nieodwracalnych: negatywnych oddziaływań skumulowanych oraz transgranicznych.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Celem głównym „Strategii rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” jest wysoka jakość życia mieszkańców. Realizacja zapisów tego dokumentu w oznaczać będzie działania skutkujące poprawą komfortu życia mieszkańców i poprawą stanu środowiska. Nie zakłada się zatem występowania ryzyka dla zdrowia oraz zagrożenia dla środowiska, zakłada się za to ich minimalizację.

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania,

istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Jakość środowiska naturalnego w gminie Dywity uzależniona jest od położenia geograficznego, budowy geologicznej, warunków klimatycznych, jaki i stanu zasobów naturalnych, coraz większy wpływ ma również działalność człowieka.

Zgodnie z SUIKZP z 2019 roku, gmina Dywity jest obszarem o zróżnicowanych uwarunkowaniach. Położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Olsztyna oraz graniczy z gminami: Jonkowo, Dobre Miasto, Jeziorany, Barczewo, Olsztyn, Świątki.

Część południowa gminy (granicząca z jeziorem Wadąg i rzeką Wadąg) jest bardzo urozmaicona. Walory krajobrazowe oraz sąsiedztwo Olsztyna skutkują znacznym zainwestowaniem tego obszaru – w szczególności związanego z mieszkalnictwem. Znajdują się tu również zakłady pracy o różnych profilach produkcji, znaczną część zajmują też ogrody działkowe. Sąsiedztwo jeziora w południowo-wschodniej części oraz bliskość dużego miasta skutkuje znaczną presją w zakresie rozwoju budownictwa. W tej części gminy utworzona została rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2017r., poz. 2141) strefa ochrony ujęcia wód podziemnych „Wadąg”. Rozporządzenie delimituje tereny ochrony bezpośredniej i pośredniej, na których obowiązują konkretne wymienione w nim ograniczenia.

Część środkowa i północna charakteryzuje się niewielką lesistością i dominacją zagospodarowania rolniczego. Obszar ten cieszy się mniejszym zainteresowaniem inwestycyjnym. W północno-zachodniej części miasta znajduje się Obszar Natura 2000 – Warmińskie Buczyny, a w części środkowo-zachodniej – niewielki użytek ekologiczny: Bagno Bażęgi.

Dodatkowo – na znacznym obszarze gminy (w części północno-zachodniej, zachodniej, środkowej i południowo-wschodniej) rozpościera się Obszar Chronionego Krajobrazu – Dolina Środkowej Łyny.

Cały obszar gminy jest zróżnicowany pod względem morfologii terenu. Położenie w obszarze Pojezierza Olsztyńskiego skutkuje dużą liczbą zróżnicowanych, polodowcowych form terenu, do których należą: moreny denne, wzgórza kemowe, równiny sandrowe oraz rynny subglacjalne. Dominującą formą jest morena denna, falista i pagórkowata. Towarzyszą im pagórki moreny czołowej układające się w mniej regularny ciąg. Pomimo braku jezior o dużej powierzchni cechą charakterystyczną jest znaczna ilość niewielkich oczek wodnych oraz obecność terenów podmokłych.

Budowa geologiczna podobnie jak rzeźba terenu w istotny sposób wpływa na możliwość gospodarczego wykorzystania przez człowieka. W północnej i południowo-wschodniej części dominującą rolę odgrywają gliny zwałowe. W części południowo-zachodniej na powierzchni występują w większości piaski, piaski ze żwirem oraz piaski moren czołowych i moren martwego lodu.

Na szatę roślinną w granicach gminy składają się głównie: lasy, roślinność przywodna, rośliny kultur rolniczych z charakterystycznym składem gatunkowym, roślinność ruderalna

i urządzona. Lasy zajmują powierzchnię 4496,26 ha (27,9% powierzchni gminy). Ich rozmieszczenie jest nierównomierne. Występują głównie wzdłuż doliny Łyny (zachód gminy) oraz rzeki Wadąg i w rejonie jeziora Wadąg (południowy wschód gminy). Część wschodnia i północna terenu gminy są niemal bezleśne. Charakterystyczne jest zróżnicowanie składu gatunkowego. W części północno-zachodniej – dominują wysokowartościowe drzewostany bukowe w większości starszych klas wieku z liczną domieszką świerka i dębu. Wzdłuż Łyny – dominuje zróżnicowana wiekowo sosna, w kompleksie nad jeziorem Wadąg – sosna w zmieszaniu z dębem i świerkiem. Wśród siedlisk niewielką przewagę mają siedliska borowe, w tym głównie frakcje boru mieszanego. Siedliska lasowe przeważają w północnej części gminy. Siedliska podmokłe i bagienne zajmują na ogół nieduże powierzchnie.

Tereny zieleni obok funkcji przyrodniczych (funkcje ekologiczne oraz ochrona przeciwpowodziowa, ochrona przed emisją zanieczyszczeń do powietrza, gleby i wody, ochrona przed hałasem) oraz estetycznych są też istotne dla zaspokojenie potrzeb wypoczynku biernego i czynnego. Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego miasta przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej, oraz mieszkaniowej gminy Dywity oraz regionu warmińsko-mazurskiego.

W kontekście dziedzictwa kulturowego, teren Gminy Dywity – wg SUIKZP – w skali Polski ma znaczenie regionalne. Jest to reprezentatywny przykład rozwoju tych ziem na przestrzeni wieków. Na krajobraz kulturowy gminy Dywity składają się nie tylko obiekty powszechnie uznawane za zabytki (tj.: kościoły, zespoły dworsko-parkowe, grodziska, cmentarze), ale także współcześnie przykłady kultury materialnej i niematerialnej. Jednak wśród szczególnie cennych wytworów kulturowych Gminny Program Opieki nad zabytkami Gminy Dywity na lata 2017-2020 wymienia: strefę pełnej ochrony konserwatorskiej (17 obiektów), strefę pośredniej ochrony konserwatorskiej (29 obiektów), strefę ochrony krajobrazu (18 obiektów), strefę ochrony ekspozycji (9 obiektów), strefę bezwzględnej ochrony archeologicznej (5 obiektów).

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Na terenie gminy Dywity funkcjonują następujące formy ochrony przyrody:

– Obszar Natura 2000:

- Warmińskie Buczyny (kod obszaru: PLH280033) – obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej 2011/64/UE jako mający znaczenie dla Wspólnoty, o powierzchni 1525,9 ha. Przedmiotem ochrony są starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami, kwaśne buczyny, żyzne buczyny, grąd subatlantycki, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, torfowiska przejściowe i trzęsawiska oraz gatunki zwierząt: bóbr europejski, wydra *Lutra*, kumak nizinny, czerwończyk nieparek;

- Obszar chronionego krajobrazu:
 - o Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny o powierzchni całkowitej 15 307,8 ha, jest częściowo położony na terenie gminy Dywity;

- Użytek ekologiczny:
 - o Użytek ekologiczny Bagno Bażęgi – tworzy go 34-hektarowy bagienny ekosystem pokryty roślinami bagiennymi i bagiennie-łąkowmi, kompleks torfowisk przejściowych oraz niskich mezo- i eutroficznych, stanowi alkaliczne torfowisko przepływowe oraz otaczające je zbocza, stanowiące naturalny pas ochronny – miejsce występowania licznych gatunków ptaków, które pełni też funkcje naturalnego zbiornika retencyjnego;

- Pomniki przyrody:
 - o gład - szary granit,
 - o 4 głazy: 2 granity, granitognejs, kwarcyt jotnicki,
 - o dąb szypułkowy *Quercus robur* (3 sztuki) i lipa drobnolistna *Tilia cordata*,
 - o jałowiec pospolity *Juniperus communis*,
 - o dąb szypułkowy *Quercus robur*,
 - o lipa drobnolistna *Tilia cordata* (5 sztuk),
 - o lipa drobnolistna *Tilia cordata*.

Realizacja „Strategia rozwoju Gminy Dywity na lata 2021-2030” nie wpłynie negatywnie na obszary ani obiekty chronione znajdujące na obszarze gminy Dywity, ani w gminach sąsiednich. Realizacja celów omawianego dokumentu strategicznego nie stoi w sprzeczności z celami ochrony tych obszarów. Cel Zadbane środowisko oraz część kierunków działań celów: Silna świadomość lokalna, Rozwinięte usługi i infrastruktura społeczna, Rozwinięta infrastruktura techniczna wręcz wzmocnią ich ochronę za sprawą: zmniejszenia emisji zanieczyszczeń powietrza, wód i gleb, edukacji ekologicznej, rozwoju eko-innowacji i gospodarki obiegu zamkniętego, rozwijania systemu retencji, ekologizację gospodarki odpadami, rozwoju postaw świadomości lokalnej (przez krzewienie przywiązania do „lokalnej ojczyzny”) oraz szeroko pojętego zrównoważonego planowania przestrzennego.

WÓJT GMINY
Daniel Zadworny